

Жива гора

– Хей, горице лудогорска,
я, кажи ми ти на мене
колко птици има скрити
в твоите дебри страховити?

– Мойте дебри страховити
пазят птици гласовити.
Сутрин слънце, щом изгрее,
гората звучна песен пее.

– Мойте дъбове столетни
са бранители заветни.
Те растат през вековете
и посрещат ветровете.

Щом слънцето над тях изгрее,
гората птичи песни пее.
В сянката на старите дървета
живеят чучулиги и зверчета.

Сърнички кротко се разхождат,
лисици пътеките обхождат,
а в дълбоките ми дебри
цветя растат – пъстри, щедри.

– О, разбрах, горице мила,
в тебе има много сила –
тъй огромна и могъща!
Ти си живата им къща.

А за да бъде всеки дом
уютен, сигурен подслон,
са нужни грижи и внимание,
любов, подкрепа и старание.

– Знай, детенце, че гората
въздух дава на тревата,
на полята, планината,
та дори и на децата.

– Горичке, аз ти обещавам,
че винаги ще те защитавам!
Ще пазя красотата ти голяма –
безкрайно чудна панорама.

Слънцето на лудогорската гора
изпълва моята душа –
в песента на птиците свободни
и в детските мечти безбройни!

Дилек Якубова Хюсеинова

„ Най-ценният капитал: Красотата на Натура 2000 през моите очи“

В часовете по икономика постоянно говорим за ресурси, капитал, инвестиции и управление на дефицита. Учат ни как да пресмятаме коефициенти, как да анализираме пазарите и как да планираме бъдещето на едно предприятие, така че то да бъде печелившо и конкурентоспособно. Това са логични, сухи правила, в които всичко се свежда до цифри и финансови отчети. Извън училище обаче, когато затворя дебелия учебник и се разхожда из Шуменското плато или край красивите, диви кътчета около Търговище, си давам сметка за нещо много важно – природата е най-големият дълготраен актив, който притежаваме, а екологичната мрежа Натура 2000 е нещо като нейната банкова гаранция.

През моите очи Натура 2000 не е просто административен списък със защитени зони на хартия, нито поредната сложна европейска директива, която трябва да се спазва по задължение. Тя е реалният свят, който ни заобикаля и ни дава самия живот. Когато погледна към вековните букови гори, към изключителните скални манастири, вградени в природата, или към скритите поляни, където напролет цъфтят редки цветя, аз не виждам просто „туристически дестинации“. Виждам перфектно балансирана икономическа система, създавана в продължение на милиони години. В бизнеса всяка грешка в разчетите или прекомерният риск водят до фалит и криза. В природата законите са абсолютно същите – ако застроим или унищожим едно местообитание, ако заради човешка небрежност изчезне дори един вид птица или растение, се нарушава цялата верига, а екологичният фалит е нещо, от което никой не може да ни спаси.

Често чувам възрастните да казват, че нашето поколение се интересува само от технологии, социални мрежи и бърз успех. Може би за някои неща имат право, но истината е, че ние също имаме сетива за истинското и ценното. Няма как да останеш равнодушен, когато видиш величествения полет на скалния орел в небето или когато усетиш хладината и тишината на гората, далеч от градския шум и трафика. Тези моменти не могат да бъдат оценени в пари, нито могат да бъдат заменени от който и да

е виртуален свят или скъпа вещ. Те са нашият личен баланс – мястото, където „рестартираме“ умовете си от стреса и напрежението на ежедневието.

Като бъдещ икономист си давам сметка, че истинският просперитет на една държава не се измерва само с процентите ръст на Брутния вътрешен продукт. Той се измерва с това какъв свят оставяме на тези след нас. Ако унищожим природата си в името на бързата и лесна печалба, ние сключваме най-лошата възможна сделка – заменяме нещо безценно и невъзстановимо за временен дивидент. Точно тук е ролята на мрежата Natura 2000. Тя ни напомня, че ресурсите на Земята не са неизчерпаеми и че ние сме само временни стопани на тази земя, а не нейни абсолютни собственици. Устойчивото развитие означава точно това: да развиваш икономика, но без да ограбваш бъдещето.

Красотата на защитените зони през моите очи е в тяхната дива, неподправена свобода и в усещането за вечност, което ни вдъхват. Моето послание към връстниците ми и към хората, които вземат решенията днес, е просто: нека бъдем умни и далекогледни инвеститори. Да пазим природата си не защото някой ни задължава със закон или ни заплашва с глоби, а защото осъзнаваме, че без нея нашето собствено бъдеще остава без реално покритие.

Нека съхраним това зелено богатство на България, за да има какво да завещаваме на поколенията след нас!

Ахмед Бъчваров

ПРИРОДАТА ПРЕЗ МОИТЕ ОЧИ

Природата е най-ценното богатство на нашата планета. Тя ни дарява с чист въздух, бистра вода, храна и красота, която изпълва сърцата ни с радост, спокойствие и надежда. Когато човек се разхожда сред зелени гори, слуша ромона на реките или наблюдава свободния полет на птиците, той усеща истинската сила и хармония на живота. В такива мигове сякаш времето спира, а природата говори тихо на човешката душа. Именно тази неповторима красота пази Natura 2000 – европейската мрежа от защитени зони, създадена, за да опазва природата, редките животински и растителни видове и богатото биоразнообразие на Земята.

През моите очи Natura 2000 е живо съкровище. Това са местата, където природата е запазила своята чистота и свобода. Там горите шумят като приказка, реките пеят своите тихи песни, а цветята разпръскват нежния си аромат по зелените поляни. В тези защитени зони дивите животни живеят спокойно, а редките растения цъфтят необезпокоявани. Всеки изгрев там носи нов живот, а всяка вечер небето сякаш прегръща Земята със своето спокойствие.

България е благословена с невероятна природа и красиви защитени територии. Родопите впечатляват със своите величествени гори и тайнствени планински пътеки. Старата планина пази прохладни реки, водопади и безкрайни зелени поляни. Природният

парк „Шуменско плато“ е истинско богатство за нашия край - място, където човек може да усети спокойствието на природата и да чуе песента на птиците сред свежия въздух. Особено красиво е езерото „Сребърна“, където живеят редки птици като къдроглавия пеликан. Когато човек наблюдава как тези красиви птици летят свободно над водата, той разбира колко ценен и крехък е светът около нас.

Най-вълшебни са моментите, когато останем сами сред природата. Тогава чуваме как вятърът тихо шепне между дърветата, как листата танцуват под слънчевите лъчи и как земята сякаш диша спокойно. В тези мигове усещаме истинската връзка между човека и природата. Разбираме, че без нея животът би бил сив, пуст и бездушен. Природата не е просто място - тя е дом, красота, вдъхновение и живот.

За съжаление, днес много хора забравят колко важна е природата. Горите се изсичат, реките се замърсяват, а животните губят своя дом. Пластмасови отпадъци замърсяват красиви местности, а човешката небрежност унищожавя безценни природни богатства. Ако не се грижим за околната среда днес, утре може да бъде твърде късно. Бъдещите поколения може никога да не чуят песента на някои птици, да не видят красотата на дивите цветя или свободния полет на пеликаните.

Затова вярвам, че всеки човек носи отговорност към природата. Дори малките добри дела имат значение - да пазим чисто, да събираме отпадъците си, да засаждаме дървета и да уважаваме всяка форма на живот. Когато пазим природата, ние пазим и своето бъдеще. Всеки човек може да бъде приятел на Земята, ако покаже грижа и любов към света около себе си.

Натура 2000 не е просто мрежа от защитени територии. Тя е надежда. Тя е обещание, че красотата на природата ще остане жива и за следващите поколения. За мен Натура 2000 е символ на живот, свобода и хармония. Тя ни напомня, че човекът не е господар на природата, а част от нея.

Вярвам, че ако всички се научим да обичаме и пазим природата, светът ще стане по-чист, по-красив и по-добър. А най-голямата награда ще бъде това, че и след години децата ще могат да се радват на зелените гори, чистите реки и свободния полет на птиците под синьото небе.

Защото природата не е просто богатство - тя е сърцето на живота.

Виктория Бориславова Петрова

ДОМЪТ НА ДИВАТА ПРИРОДА

Сред гори зелени и реки,
където песен птича звучи,
природата със обич жива
пред нас вълшебно се разкрива.

Орли кръжат във небеса,
роса блести като сълза,
а вятърът през листи шепне
как всяко цвете тихо трепне.

В „Сребърна“ пеликан лети,
в Балкана ехото шепти,
цветята галят със ухание,
земята диша с вдъхновение.

Реките бистри тихо пеят,
горите приказки люлеят,
а слънцето със топла ласка
обгръща всичко като приказка.

Да пазим всеки лес зелен,
всяка река и стрък свещен,
за да остане на Земята
природата ни жива, свята.

Виктория Бориславова Петрова

Последните тихи места на Земята

Има места, на които човек не просто гледа природата — той я усеща. Места, където вятърът не е шум, а глас. Където реката не тече, а разказва. Където тишината тежи повече от всички думи. Именно там човек разбира колко малко му е нужно, за да бъде истински жив.

За мен защитените зони от Натура 2000 са последните тихи места на Земята. Последните кътчета, в които природата все още помни своя първоначален ритъм — неподчинен на човешката алчност, бетона и забързаното ежедневие. Те не са просто територии, отбелязани на карта. Те са убежища на живота.

Днес светът се променя с плашеща скорост. Горите намаляват, реките губят своята чистота, а животни, които някога са били част от природния свят, постепенно изчезват. Най-страшното обаче не е унищожението на природата. Най-страшното е, че човекът започва да свиква с него. Свиква с отсечените дървета. Свиква с мръсния въздух. Свиква с това птиците да пеят все по-рядко.

А природата никога не е била просто фон на човешкия живот. Тя е неговото начало.

Когато застана сред гора, аз не виждам само дървета. Виждам живот, който съществува независимо от човека и въпреки него. Виждам свят, в който всичко е свързано — тревата, дъждът, птиците, реките и самият човек. Природата ни учи на нещо, което често забравяме — че силата не е в разрушението, а в равновесието.

Именно затова Натура 2000 има огромно значение. Тя защитава не само редки видове и местообитания. Тя защитава правото на бъдещите поколения да видят света истински жив. Да чуят песента на дивите птици. Да почувстват аромата на мокра гора след дъжд. Да разберат, че красотата не се създава от човека — тя трябва да бъде пазена.

Често хората смятат, че един човек не може да промени нищо. Но всяка голяма промяна започва от нечие решение. Решението да не замърсяваш. Да пазиш. Да уважаваш живота около себе си. Защото природата не се нуждае от нашето съжаление. Тя се нуждае от нашата отговорност.

Понякога си мисля как ще изглежда светът след години. Дали децата на бъдещето ще видят дивите животни свободни, или само в учебниците? Дали ще има сенки на стари гори, или единствено спомени за тях? Отговорът зависи от нас.

Красотата на Натура 2000 през моите очи не е само в гледките. Тя е в усещането, че все още има надежда. Че въпреки всичко човекът може да избере да бъде пазител, а не разрушител. Че все още има време да съхраним онези малки чудеса на Земята, които правят живота истински.

Защото денят, в който природата замълчи, ще бъде денят, в който човекът ще остане сам със собствената си празнота.

Еге Елиманов Исмаилов

Природата - вълшебство и магия

Слънцето си изми лицето горе в синьото небе.
Птичка малка запя и гората с радост отвърна и оживя.
Цвете шарено разцъфна, пчеличка с любов го прегърна.
Вятърко в гората изсвири и нови пътечки си издири.
Колко е красив светът – ароматна гора, свеж дъх, зелен път!
Природата ни е приятел, а пък аз – неин почитател!
Вървя по мекия килим от мъх, а вятърът тихичко спи.
Поемам с радост чистия му дъх, а слънцето в листата блести.
Реката пее своята песен – прескача камъни, шумна и весела .
Тя носи хлад и горска веселба, открила пътя в ранна утринна зора.
Паметникът – истински гигант – подпира синьото небе с ръце.
Всеки бор е неин музикант, засвирил химн за родния град.
Природата е нашият общ дом, вълшебна книга с живи правила.
Да я пазим тихо, със поклон, защото тя ни дава и крила.

Алтан Сезгин Исмет